

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Фінансовий та страховий менеджмент»
на тему: «Управління фінансовою стійкістю підприємства»

Виконавець:

студент фінансово-економічного
факультету

Михайлов Михайло Пилипович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Лапіна Ірина Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Фінансова стійкість та ліквідність підприємства є невід’ємними поняттями ринкової економіки. Кожен суб’єкт господарювання прагне підтримувати стійкий фінансовий стан, абсолютну ліквідність та платоспроможність. Головною проблемою ефективного функціонування підприємств України сьогодні є відсутність такої комплексної оцінки фінансової стійкості, яка б дійсно давала керівництву підприємства виявляти слабкі місця та приймати правильні управлінські рішення. Тому розкриття сутності методів аналізу фінансової стійкості у різних вчених-економістів є актуальним.

Фінансова стійкість передбачає здатність підприємства зберігати заданий режим функціонування за найважливішими фінансово-економічними показниками. Вона може розглядатися як результуюча категорія, що характеризує рівень стійкості роботи підприємства, його здатність забезпечити стабільні техніко-економічні показники й ефективно адаптуватися до змін у зовнішньому оточенні та внутрішньому середовищі. Рівень фінансової стійкості впливає і на можливості підприємства. Визначення меж фінансової стійкості належить до найбільш важливих економічних проблем, тому що недостатня фінансова стійкість може призвести до неплатоспроможності підприємства й відсутності засобів для розвитку виробництва, а надлишкова буде перешкоджати розвитку, формуючи на підприємстві зайві запаси і резерви.

Фінансова стійкість підприємства є однією з головних умов життєдіяльності, розвитку й забезпечення високого рівня конкурентоспроможності підприємства. Саме фінансова стійкість підприємства характеризує ефективність операційного, інвестиційного і фінансового розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, а також відображає здатність підприємства відповідати за своїми боргами й зобов’язаннями. Як свідчить практика, фінансово стійкі підприємства мають переваги над іншими підприємствами цієї ж галузі в залученні інвестицій, виборі постачальників, підборі кваліфікованих кадрів. Окрім того, вони не вступають у конфлікт з державою через перерахування податків і неподаткових платежів та з суспільством – через виплату заробітної плати, дивідендів.

Фінансова стійкість — це здатність підприємства протистояти операційним труднощам. Це такий його стан, коли отриманий прибуток забезпечує самофінансування та незалежність підприємства від зовнішніх залучених джерел формування активів. Під фінансовою стійкістю також розуміють характеристику відповідності структури джерел фінансування структурі активів підприємства. На відміну від аналізу платоспроможності підприємства, який оцінює оборотні активи та короткострокові зобов’язання, фінансова стійкість визначається на підставі аналізу співвідношення джерел фінансування і його відповідності стану активів

Згідно з науковими працями зарубіжних та вітчизняних дослідників, зокрема Л.Беренстайна, Е.Хелферта, Ван Хорна, В.В.Ковальова, М.М.Крейніної, Г.В.Савицької, М.С.Заюкової, Л.А.Лахтіонової, Є.В. Мниха, Р.О.Костирко та інших, фінансова стійкість розглядається як результат розвитку всіх видів діяльності підприємства (операційної, інвестиційної та фінансової), а також як індикатор його здатності відповідати за своїми боргами й зобов'язаннями. Разом з тим оцінювання фінансової стійкості потребує подальшого дослідження, оскільки кожен з авторів пропонує різні методики розрахунку її показників, які характеризують тільки окремі аспекти цієї досить складної економічної категорії.

Теоретична, методична та практична значимість забезпечення фінансової стійкості підприємств зумовили вибір теми магістерської роботи.

Метою дослідження є дослідження теоретично-методичних засад та обґрунтування напрямків забезпечення фінансової стійкості та стабільності підприємства.

Завдання дослідження:

- дослідити теоретичні аспекти оцінки фінансової стійкості підприємства;
- розкрити сутність та типи фінансової стійкості підприємства;
- визначити основні показники аналізу фінансової стійкості підприємства;
- обґрунтувати джерела та механізми фінансування діяльності як фактор забезпечення фінансової стійкості підприємства;
- провести аналіз фінансової стійкості ТОВ «Цемент»;
- визначити шляхи покращення фінансової стійкості та стабільності підприємства за рахунок удосконалення механізмів фінансування його діяльності.

Об'єктом дослідження є економічні процеси, що виникають з приводу забезпечення фінансової стійкості підприємств.

Предметом дослідження є теоретико-методичні і практичні підходи щодо підвищення фінансової стійкості підприємств.

У процесі виконання роботи були використані такі **методи дослідження**: діалектичний метод пізнання, який забезпечив вивчення фінансових відносин вітчизняних підприємств в їх розвитку, взаємозв'язку та взаємозалежності. В процесі дослідження використовувались прийоми аналізу і синтезу, а саме: групування, типізація, порівняння, економіко-математичне моделювання та графічне представлення результатів дослідження.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці і публікації провідних вітчизняних і закордонних економістів із проблем теорії та практики управління фінансовою стійкістю підприємства, нормативні документи, фінансова звітність товариства з обмеженою відповідальністю «Цемент».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи становить 106 сторінок, включаючи 18 таблиць, 12 рисунків, 6 додатків і список використаних джерел із 69 найменувань.

Публікації. Матеріали дослідження були висвітлені на науковій студентській конференції «Стабілізація фінансово-економічної системи України» (16-20.04.2018р.)

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи фінансової стійкості та фінансової стабільності підприємства»** досліджені методичні підходи до оцінки фінансової стійкості підприємства. Розглянуті питання щодо визначення системи показників фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності. Освітлені основні чинники, що впливають на фінансову стійкість

У другому розділі **«Оцінка та аналіз фінансової стійкості підприємства ТОВ «Цемент»** дана загальна характеристика підприємства ТОВ «Цемент». Проведена оцінка фінансового стану та фінансової стійкості ТОВ «Цемент», за результатами дослідження визначено тип фінансової стійкості підприємства, розраховані показники ліквідності та платоспроможності, виявлені тенденції розвитку підприємства.

У третьому розділі **«Шляхи підвищення фінансової стійкості підприємства ТОВ «Цемент»** За результатами дослідження запропоновані заходи щодо забезпечення фінансової стійкості підприємства ТОВ «Цемент», які мають оказати сприятливий вплив на фінансовий стан ТОВ «Цемент» та стабілізацію його господарської діяльності у майбутньому.

ВИСНОВКИ

Фінансова стійкість є однією з найважливіших характеристик фінансово-економічної діяльності підприємства в умовах ринкової економіки. Якщо підприємство фінансово стійке, то воно має перевагу перед іншими підприємствами того ж профілю і залучень інвестицій, в одержанні кредитів, у виборі постачальників і в підборі кваліфікованих кадрів. Нарешті, воно не вступає в конфлікт із державою і суспільством, тому що виплачує вчасно податки в бюджет, внески в соціальні фонди, заробітну плату – робітникам та службовцям, дивіденди – акціонерам, а банкам гарантує повернення кредитів і сплату відсотків по них.

Чим вище стійкість підприємства, тим більше воно незалежно від несподіваної зміни ринкової кон'юнктури і, отже, тим менше ризик виявитися на краю банкрутства.

Ми з'ясували, що на сьогоднішній день немає чіткого визначення як самої фінансової стійкості підприємств, так і алгоритму розрахунку показників, що її характеризують. Значна кількість показників, які застосовуються для оцінки фінансового стану та фінансової стійкості підприємств, позбавляють системності і упорядкованості саму процедуру діагностики фінансового стану підприємства і встановлення причин його погіршення. Сьогодні кожне відомство застосовує різні показники для оцінки фінансової стійкості підприємств, що належать до сфери його підпорядкування. При цьому вибрані показники не завжди достатньо повно характеризують фінансовий стан підприємства, що перешкоджає виявленню дійсних причин нестійкого фінансового стану підприємства і прийняттю адекватних управлінських рішень.

Вивчаючи фактори впливу на фінансову стійкість підприємств, ми дійшли висновку про необхідність врахування у своїй діяльності як зовнішніх так і внутрішніх факторів впливу. Державне регулювання економіки має бути збалансованим і покликане не підміняти ринковий механізм, а доповнювати його завдяки превалюванню економічних важелів впливу на розвиток суспільного виробництва в межах дії економічних законів ринку. Щодо управління діяльністю підприємств їх менеджерами, то першочергове значення має управління фінансами, узгоджене із загальною економічною стратегією. За цих умов найбільш дієвими будуть важелі впливу на фінансову стійкість. Останню необхідно постійно вимірювати та аналізувати з метою пошуку резервів її зростання.

У другому розділі роботи проведено аналіз фінансового стану ТОВ «Цемент», у ході якого визначено основні параметри фінансового стану підприємства - фінансову стійкість, ліквідність і ділову активність. Розрахунки свідчать, що майже усі фінансові коефіцієнти, що оцінюють стійкість та платоспроможність підприємства не відповідають оптимальним значенням та в основній своїй масі мають тенденцію до погіршення.

Загалом можемо зробити висновок що підприємство є фінансово нестійким, має проблеми з платоспроможністю та тенденцію до зниження темпів віддачі інвестованого капіталу.

Обґрунтовано шляхи поліпшення фінансового стану підприємства на підставі результатів проведеного аналізу, прогнозовано його можливий фінансовий стан у майбутньому та визначено головні проблеми теоретичного й практичного характеру, що виникають у ході проведення оцінки фінансового стану підприємства. Прогнозування фінансового стану підприємства є інструментом усунення невизначеності, яка виникає внаслідок прийняття управлінських рішень щодо мобілізації та розміщення фінансових ресурсів; дозволяє обґрунтувати доцільність фінансування та підвищити рівень ефективності управління активами підприємства; дає змогу виявити здатність підприємства до сталого функціонування у майбутньому періоді. Отже, вирішення питань, пов'язаних з визначенням умов продовження діяльності підприємства і прогнозування його фінансового стану, набуває особливого значення.

Головними напрямками підвищення фінансовою стійкості та покращення фінансового стану ТОВ «Цемент» має стати:

1. Впровадження нових підходів до системи управління підприємством, зокрема у сфері контролювання джерел формування, напрямків використання та ефективності розподілу залучених фінансових ресурсів;

2. Необхідним є впровадження системи оперативного контролінгу основних показників фінансового стану підприємства, що можливо віднести до обов'язків бухгалтерії та керівництва підприємства;

3. Нагальними до вирішення сьогодні є забезпечення фінансової стійкості підприємства шляхом розробки заходів підвищення питомої ваги власних джерел у загальній структурі його фінансування;

4. Розробка заходів направлених на підвищення платіжної дисципліни контрагентів підприємства, шляхом зростання оборотності дебіторської заборгованості підприємства;

5. Підвищення рівня платоспроможності підприємства шляхом розробки заходів підвищення рівня ліквідності його активів та регулювання розміру поточних зобов'язань.

6. Основною проблемою в нестійкому фінансовому стані для нашого підприємства є надмірний рівень запасів. Були розглянуті різноманітні методики управління запасами на підприємстві, розрахована оптимальна величина запасу матеріалів на складі підприємства;

7. Для підвищення ефективності рішень, що приймаються, потрібний індивідуальний підхід до визначення термінів і розмірів замовлення за кожним матеріалом. Дослідження показало, що приблизно 66% витрат доводиться на матеріали, які займають 14% від загальної кількості і тільки 8% - на матеріали, які складають 57% в загальній кількості. Закупівлі цих видів матеріалів має бути приділено найбільш уваги та застосовані різні методи контролінгу.

8. Проведені розрахунки для того щоб з'ясувати чи вигідно буде підприємству ТОВ «Цемент» в майбутньому перейти до нової ліберальної кредитної політики для залучення нових покупців. Розрахунки показали, що підприємству можна зробити цей крок, тому що зміна політики з 10 або 15 денною відстрочкою буде приносити деякий додатковий прибуток до оподаткування, у розмірі 12182,93 тис. грн. або 11648,75 тис. грн. відповідно.

Таким чином, усі запропоновані заходи повинні оказати сприятливий вплив на фінансовий стан ТОВ «Цемент» та стабілізацію його господарської діяльності у майбутньому.

АНОТАЦІЯ

Михайлов М. П. «Управління фінансовою стійкістю підприємства»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою професійного за спрямування «Фінансовий та страховий менеджмент» – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2018.

У роботі розглядаються теоретичні та практичні питання фінансової стійкості підприємства.

Зміст першого розділу присвячено теоретичним аспектам оцінки фінансового стійкості підприємства, розглянуто сутність та види фінансової стійкості. У другому розділі наведено методику аналізу фінансової стійкості підприємства. У третьому розділі на основі розглянутого теоретичного матеріалу та методичних основ аналізу фінансової стійкості, проведено аналіз ТОВ «Цемент» та сформульовано пропозиції щодо забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Ключові слова: фінансовий стан, фінансова стійкість, фінансова стабільність, ліквідність, платоспроможність, ділова активність

ANNOTATION

Mikhailov M.P. "Management of financial sustainability of the enterprise"

Qualification work for obtaining an educational master's degree in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance" under the master's program of professional direction "Financial and insurance management" - Odessa National Economic University. - Odessa, 2018.

The paper deals with theoretical and practical issues of financial sustainability of the enterprise.

The content of the first section is devoted to theoretical aspects of evaluation of financial stability of the enterprise, the essence and types of financial stability are considered. The second section provides a method for analyzing the financial sustainability of the enterprise. In the third chapter, on the basis of the considered theoretical material and methodical bases of the analysis of financial stability, an analysis of "Cement" Ltd was made and proposals were made regarding ensuring financial stability of the enterprise.

Key words: financial status, financial stability, financial stability, liquidity, solvency, business activity